WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 28 stycznia 2010 r. *

W sprawie C-264/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hof van Cassatie (Belgia) postanowieniem z dnia 22 maja 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 czerwca 2008 r., w postępowaniu:

Belgische Staat

przeciwko

Direct Parcel Distribution Belgium NV,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans (sprawozdawca), pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, K. Schiemann i L. Bay Larsen, sędziowie,

* Język postępowania: niderlandzki.

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Direct Parcel Distribution Belgium NV przez K. Wille, advocaat,

— w imieniu rządu belgijskiego przez J.C. Halleux, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu fińskiego przez A. Guimaraes-Purokoski, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez W. Roelsa, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 217 ust. 1 i art. 221 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1, zwanego dalej „kodeksem celnym").

2 Wniosek został złożony w ramach sporu pomiędzy Belgische Staat (państwem belgijskim) a spółką Direct Parcel Distribution Belgium NV (zwaną dalej „Direct Parcel") w przedmiocie pobrania a posteriori celnych należności przywozowych.

Ramy prawne

Kodeks celny

3 Artykuł 217 kodeksu celnego stanowi:

„1. Każda kwota należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych wynikających z długu celnego, zwana dalej »kwotą należności«, obliczana jest

przez organy celne, z chwilą gdy znajdą się one w posiadaniu niezbędnych informacji, oraz zostaje wpisana do rejestru lub zaewidencjonowana w inny, równoważny sposób (zaksięgowanie).

[…]

2. Państwa członkowskie ustalają szczegółowe zasady księgowania kwot należności. Zasady te mogą być różne w zależności od tego, czy organy celne, biorąc pod uwagę warunki, w których powstał dług celny, upewniły się lub nie, czy powyższe kwoty będą zapłacone."

4 Zgodnie z art. 221 ust. 1 i 3 kodeksu celnego:

„1. Niezwłocznie po dokonaniu zaksięgowania dłużnik zostaje powiadomiony o kwocie należności zgodnie z odpowiednią procedurą.

[…]

3. Powiadomienie dłużnika nie może nastąpić po upływie trzech lat, licząc od dnia powstania długu celnego. Jednakże gdy przyczyną tego, że organy celne nie mogły określić dokładnej kwoty opłat prawnie należnych, był czyn podlegający postępowaniu sądowemu w sprawach karnych, dłużnika można powiadomić po upływie wspomnianego trzyletniego terminu, o ile przewidują to obowiązujące przepisy".

Uregulowanie dotyczące środków własnych Wspólnot Europejskich

5 Artykuł 6 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 z dnia 22 maja 2000 r. wykonującego decyzję 94/728/WE, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot (Dz.U. L 130, s. 1), przewiduje w szczególności zasady w dziedzinie zapisywania należności wynikających z długu celnego na rachunkach środków własnych, które to zapisywanie uzależnione jest od ustalenia tych praw zgodnie z art. 2 tego rozporządzenia.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

6 W dniu 18 listopada 1999 r. Boeckmans België NV (zwana dalej „Boeckmans België") przedstawiła organom ds. ceł i podatku akcyzowego Antwerpii tymczasowe zgłoszenie dotyczące kontenera zawierającego wyroby piekarnicze, którego odbiorcą była Direct Parcel.

7 Kontener został dostarczony Direct Parcel bez dokonania zgłoszenia celnego, tak iż został on wyłączony z nadzoru celnego.

8 Pismem z dnia 26 maja 2000 r. organy administracji poinformowały Boeckmans België, że termin dopełnienia formalności już dawno upłynął, tak iż powstał dług celny.

9 W dniu 3 października 2000 r. organy administracji zaproponowały Boeckmans België ugodę, wobec której wniosła ona sprzeciw, który został oddalony w dniu 10 stycznia 2001 r.

10 Boeckmans België zakwestionowała obowiązek zapłaty długu celnego i w dniu 2 lutego 2001 r. wniosła skargę do Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (sądu pierwszej instancji w Antwerpii). Pismem z dnia 8 lutego 2001 r. Boeckmans België wezwała Direct Parcel do ustanowienia zabezpieczenia wszystkich roszczeń wysuwanych przeciwko niej przez Belgische Staat.

11 Belgische Staat wystąpiło z wnioskiem incydentalnym o nakazanie Direct Parcel i Boeckmans België solidarnej zapłaty należnego długu celnego.

12 Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2004 r. Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen oddalił skargę Boeckmans België i nakazał jej oraz Direct Parcel zapłatę wspomnianych należności celnych.

13 Wyrokiem z dnia 7 listopada 2006 r. Hof van beroep te Antwerpen (sąd apelacyjny w Antwerpii) zmienił rzeczony wyrok. Sąd ten orzekł, że prawo Belgische Staat do przystąpienia do windykacji odnośnego długu celnego wygasło na tej podstawie, że Belgische Staat nie przedstawiło żadnego dowodu na to, że zgodnie z art. 221 ust. 1 kodeksu celnego kwota tych należności została uprzednio zaksięgowana.

14 W związku z tym Belgische Staat wniosło do sądu krajowego skargę kasacyjną od rzeczonego wyroku Hof van beroep te Antwerpen, podnosząc, że brak zaksięgowania

lub opóźnione zaksięgowanie odnośnego długu celnego nie stanowią przeszkody dla jego windykacji przez organy celne.

15 W tych okolicznościach Hof van Cassatie (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy zaksięgowanie w rozumieniu art. 221 [kodeksu celnego] stanowi zaksięgowanie w rozumieniu art. 217 [tego kodeksu], polegające na tym, że kwota należności jest wpisywana przez organy celne do rejestru lub ewidencjonowana w inny, równoważny sposób?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej — w jaki sposób należy wykonać obowiązek określony w art. 217 [kodeksu celnego], zgodnie z którym kwota należności powinna zostać »wpisana do rejestru lub zaewidencjonowana w inny, równoważny sposób«? Czy wiążą się z tym minimalne wymogi techniczne lub formalne, czy też [artykuł ten] pozostawia w pełni państwom członkowskim wydanie szczegółowych przepisów regulujących sposób zaksięgowania kwot należności, nie określając przy tym minimalnych wymogów? Czy należy odróżnić zaksięgowanie od wpisu na rachunek środków własnych w rozumieniu art. 6 [rozporządzenia nr 1150/2000]?

3) Czy art. 221 ust. 1 [kodeksu celnego] należy interpretować w ten sposób, że powiadomienie dłużnika o kwocie należności przez organy celne zgodnie z odpowiednią procedurą jedynie wówczas będzie postrzegane jako powiadomienie dłużnika o kwocie należności w rozumieniu art. 221 ust. 1, gdy kwota

należności została przez organy celne zaksięgowana przed powiadomieniem dłużnika? Co należy rozumieć pod pojęciem „zgodnie z odpowiednią procedurą" zawartym w [tym artykule]?

4) Czy — w przypadku udzielenia na pytanie trzecie odpowiedzi twierdzącej — istnieje domniemanie na korzyść państwa, że zaksięgowanie kwoty należności nastąpiło przed powiadomieniem dłużnika? Czy sąd krajowy może przyjąć domniemanie prawdziwości wyjaśnień organów celnych, że kwota należności została zaksięgowana przed powiadomieniem dłużnika, czy też organy te powinny co do zasady przedłożyć sądowi krajowemu pisemny dowód dokonania zaksięgowania kwoty należności?

5) Czy wymagane przez art. 221 ust. 1 [kodeksu celnego] zaksięgowanie kwoty należności przed powiadomieniem o niej dłużnika powinno zostać dokonane, aby uniknąć nieważności lub wygaśnięcia prawa do pobrania lub windykacji długu celnego? Czy, innymi słowy, art. 221 ust. 1 należy interpretować w ten sposób, że kwota należności, jeśli dłużnik został o niej powiadomiony przez organy celne zgodnie z odpowiednią procedurą, lecz kwota ta nie została przed powiadomieniem zaksięgowana, nie może zostać pobrana, tak iż organy celne w celu późniejszego pobrania tej kwoty powinny ponownie powiadomić dłużnika o kwocie należności zgodnie z odpowiednią procedurą po dokonaniu jej zaksięgowania i czy powinno to nastąpić przed upływem terminu określonego w [tym artykule]?

6) W przypadku udzielenia na pytanie piąte odpowiedzi twierdzącej — jaki jest skutek uiszczenia przez dłużnika kwoty należności, o której został on powiadomiony, mimo że nie została ona przedtem zaksięgowana? Czy kwotę tę należy uznać za nienależną i dłużnik może żądać jej zwrotu przez państwo?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

16 Odnośnie do tego pytania wystarczy przypomnieć, że Trybunał odpowiedział już na nie w sposób twierdzący w postanowieniu z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie C-477/07 Gerlach & Co., pkt 18 i 23.

17 W związku z tym na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 221 ust. 1 kodeksu celnego powinien być interpretowany w ten sposób, że „zaksięgowanie" kwoty cła do pobrania, o którym mowa w tym artykule, stanowi „zaksięgowanie" owej kwoty w sposób określony w art. 217 ust. 1 tego kodeksu.

W przedmiocie pytania drugiego

18 Jeżeli chodzi o drugą część pytania drugiego, w której sąd krajowy zwraca się do Trybunału o odpowiedź, czy „zaksięgowanie" w rozumieniu art. 217 ust. 1 kodeksu celnego powinno być odróżniane od wpisu na rachunek środków własnych w rozumieniu art. 6 rozporządzenia nr 1150/2000, należy odpowiedzieć, że Trybunał odpowiedział już również i na to pytanie w ww. postanowieniu Gerlach & Co., pkt 22 i 23.

19 Skoro w postanowieniu tym Trybunał wypowiedział się w ten sposób w przedmiocie art. 6 rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) nr 1552/89 z dnia 29 maja 1989 r.

wykonującego decyzję 88/376/EWG, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot (Dz.U. L 155, s. 1), to stanowisko to ma w pełni zastosowanie do art. 6 rozporządzenia nr 1150/2000, którego treść jest co do zasady identyczna z treścią art. 6 rozporządzenia nr 1552/89.

20 W związku z tym należy stwierdzić, że „zaksięgowanie" w rozumieniu art. 217 kodeksu celnego powinno być odróżniane od wpisu ustalonych należności celnych na rachunek środków własnych, o którym mowa w art. 6 rozporządzenia nr 1150/2000.

21 Jeżeli chodzi o pierwszą część tego pytania, dotyczącą tego, czy art. 217 kodeksu celnego przewiduje minimalne wymogi techniczne lub formalne odnośnie do księgowania kwot cła, to należy podnieść, że z art. 217 ust. 1 akapit pierwszy kodeksu celnego wynika, że zaksięgowanie polega na wpisaniu przez organy celne kwoty należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych, która wynika z długu celnego, do rejestru lub na jej zaewidencjonowaniu w inny, równoważny mu sposób.

22 Zgodnie z art. 217 ust. 2 tegoż kodeksu państwa członkowskie ustalają praktyczne zasady księgowania, które mogą być różne w zależności od tego, czy organy celne, biorąc pod uwagę warunki, w których powstał dług celny, upewniły się, czy też nie, czy kwota należności wynikająca z tego długu będzie zapłacona.

23 W ten sposób ponieważ art. 217 kodeksu celnego nie przewiduje praktycznych wymogów „zaksięgowania" w rozumieniu tego przepisu ani też w związku z tym nie przewiduje żadnych minimalnych wymogów technicznych lub formalnych, zaksięgowanie to powinno być dokonane w taki sposób, aby zapewniało, że właściwe organy celne wpisują prawidłową kwotę należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych, która wynika z długu celnego, do rejestru lub ewidencjonują ją w inny, równoważny sposób, aby umożliwić między innymi, by zaksięgowanie konkretnych odnośnych kwot zostało ustalone w sposób dokładny również względem zobowiązanego do zapłaty.

24 Ponadto Trybunał orzekł już, że z uwagi na zakres uznania, jakie art. 217 ust. 2 kodeksu celnego przyznaje państwom członkowskim, należy przyjąć, że państwa te mogą przewidzieć, iż zaksięgowanie kwoty należności wynikającej z długu celnego następuje przez wpisanie tej kwoty do protokołu sporządzonego w celu stwierdzenia naruszenia obowiązującego prawa celnego przez właściwe organy celne, takie jak organy wskazane w art. 267 loi générale sur les douanes et accises, coordonnée par l'arrêté royal du 18 juillet 1977 (ustawy ogólnej w sprawie ceł i akcyz, której przepisy koordynuje rozporządzenie królewskie z dnia 18 lipca 1977 r., *Belgisch Staatsblad* z dnia 21 września 1977 r., s. 11425), potwierdzonej ustawą z dnia 6 lipca 1978 r. w sprawie ceł i akcyz (*Belgisch Staatsblad* z dnia 12 sierpnia 1978 r., s. 9013) (wyrok z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie C-126/08 Distillerie Smeets Hasselt i in., Zb.Orz. s. I-6809, pkt 25).

25 Z uwagi na powyższe na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że „zaksięgowanie" w rozumieniu art. 217 ust. 1 kodeksu celnego powinno być odróżniane od wpisu ustalonych należności celnych na rachunek środków własnych, o którym mowa w art. 6 rozporządzenia nr 1150/2000. Ponieważ art. 217 kodeksu celnego nie przewiduje praktycznych procedur „zaksięgowania" w rozumieniu tego przepisu ani też w związku z tym nie przewiduje żadnych minimalnych wymogów technicznych lub formalnych, zaksięgowanie to powinno być dokonane w taki sposób, aby zapewniało, że właściwe organy celne wpisują prawidłową kwotę należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych, która wynika z długu celnego, do rejestru lub ewidencjonują ją w inny, równoważny sposób, aby umożliwić między innymi, by zaksięgowanie danych kwot zostało ustalone w sposób dokładny również względem zobowiązanego do zapłaty.

W przedmiocie pytania trzeciego

26 Trybunał przypomniał, że z brzmienia art. 221 ust. 1 kodeksu celnego wynika, że zaksięgowanie, polegające zgodnie z art. 217 ust. 1 tego kodeksu na zarejestrowaniu kwoty należności celnej lub zaewidencjonowaniu jej w inny, równoważny sposób przez

organy celne, musi obowiązkowo być poprzedzone powiadomieniem dłużnika o kwocie należności celnych przywozowych lub wywozowych (zob. w szczególności wyrok z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawach połączonych C-124/08 i C-125/08 Snauwaert i in., Zb.Orz. s. I-6793, pkt 21).

27 W istocie bowiem należy przestrzegać tej kolejności czynności zaksięgowania i powiadomienia o kwocie należności, znajdującej potwierdzenie w samym tytule sekcji 1 rozdziału 3 tytułu VII kodeksu celnego: „Zaksięgowanie i podanie do wiadomości dłużnika kwoty należności", gdyż w przeciwnym wypadku grozi wystąpienie różnic w traktowaniu podmiotów zobowiązanych do uiszczenia należności celnych, a także wystąpienie skutków negatywnych dla harmonijnego działania unii celnej (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Snauwaert i in., pkt 22).

28 Na tej podstawie Trybunał stwierdził, że art. 221 ust. 1 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, że powiadomienie dłużnika przez organy celne, zgodnie z odpowiednią procedurą, o wysokości kwoty podlegających zapłacie należności celnych przywozowych lub wywozowych jest skuteczne jedynie w wypadku uprzedniego zaksięgowania kwoty tych należności przez wskazane organy (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Snauwaert i in., pkt 23).

29 Trybunał orzekł również, że państwa członkowskie nie muszą przyjmować szczególnych przepisów proceduralnych dotyczących sposobu, w jaki należy dokonać powiadomienia podmiotu zobowiązanego do uiszczenia należności celnych o kwocie należności celnych przywozowych lub wywozowych, jeżeli do tego powiadomienia można zastosować krajowe przepisy proceduralne o zasięgu ogólnym, gwarantujące podmiotowi zobowiązanemu do uiszczenia należności celnych odpowiednią informację i pozwalające mu na obronę jego praw przy pełnej znajomości okoliczności sprawy (wyrok z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawie C-201/04 Molenbergnatie, Zb.Orz. s. I-2049, pkt 54).

30 W związku z tym na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że art. 221 ust. 1 kodeksu celnego powinien być interpretowany w ten sposób, że powiadomienie dłużnika przez organy celne, zgodnie z odpowiednią procedurą, o wysokości kwoty podlegających

zapłacie należności celnych przywozowych lub wywozowych jest skuteczne jedynie w wypadku uprzedniego zaksięgowania kwoty tych należności przez wskazane organy. Państwa członkowskie nie muszą przyjmować szczególnych przepisów proceduralnych dotyczących sposobu, w jaki należy dokonać powiadomienia podmiotu zobowiązanego do uiszczenia należności celnych o kwocie należności celnych przywozowych lub wywozowych, jeżeli do tego powiadomienia można zastosować krajowe przepisy proceduralne o zakresie ogólnym, gwarantujące podmiotowi zobowiązanemu do uiszczenia należności celnych odpowiednią informację i pozwalające mu na obronę jego praw przy pełnej znajomości okoliczności sprawy.

W przedmiocie pytania czwartego

31 W pytaniu tym sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy prawo wspólnotowe sprzeciwia się temu, aby sąd krajowy oparł się na domniemaniu związanym z oświadczeniem organów celnych, zgodnie z którym zaksięgowanie kwoty należności celnej zostało dokonane przed powiadomieniem dłużnika o tej kwocie, czy też prawo wspólnotowe wymaga, aby rzeczone organy systematycznie przedstawiały sądowi krajowemu pisemny dowód zaksięgowania kwoty tej należności celnej.

32 W tym zakresie wiadomo, że odnośnie do ciężaru dowodu „zaksięgowania" długu celnego w rozumieniu art. 217 kodeksu celnego prawo wspólnotowe nie przewiduje żadnego szczególnego przepisu.

33 W braku właściwych uregulowań wspólnotowych to do wewnętrznego porządku prawnego każdego państwa członkowskiego należy wyznaczenie właściwych sądów i ustalenie zasad proceduralnych dotyczących środków prawnych, które mają zapewnić podmiotom prawa ochronę praw wywodzących się z bezpośredniej skuteczności prawa

wspólnotowego, przy czym zasady te nie mogą być mniej korzystne od zasad proceduralnych odnoszących się do odpowiadających im środków prawnych dotyczących wyłącznie prawa krajowego (zasada równoważności) oraz nie mogą czynić wykonywania praw przyznanych przez wspólnotowy porządek prawny praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym (zasada skuteczności) (zob. w szczególności wyroki: z dnia 7 września 2006 r. w sprawie C-526/04 Laboratoires Boiron, Zb.Orz. s. I-7529, pkt 51; a także z dnia 8 września 2009 r. w sprawie C-478/07 Budějovický Budvar, Zb.Orz. s. I-7721, pkt 88 i przytoczone tam orzecznictwo).

34 Wnioski te zachowują również swoją ważność w odniesieniu w szczególności do procedur dowodowych, między innymi w odniesieniu do przepisów dotyczących ciężaru dowodu mających zastosowanie do sporów dotyczących naruszenia prawa wspólnotowego (zob. w szczególności wyrok z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie C-55/06 Arcor, Zb.Orz. s. I-2931, pkt 191).

35 W celu zapewnienia poszanowania zasady skuteczności sąd krajowy, w przypadku gdy stwierdzi, że okoliczność, iż zobowiązany do zapłaty długu celnego ponosi ciężar dowodu braku zaksięgowania tego długu, może uczynić niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym przedstawienie takiego dowodu, między innymi z tego powodu, że dowód ten dotyczy danych, którymi zobowiązany nie może dysponować, jest obowiązany do zastosowania wszelkich środków proceduralnych przysługujących mu zgodnie z prawem krajowym, wśród których figuruje zarządzenie koniecznych środków dowodowych, w tym przedłożenie określonych dokumentów przez jedną ze stron lub osobę trzecią (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Laboratoires Boiron, pkt 55).

36 W związku z tym na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że prawo wspólnotowe nie sprzeciwia się temu, aby sąd krajowy oparł się na domniemaniu związanym z oświadczeniem organów celnych, zgodnie z którym „zaksięgowanie" kwoty należności celnych przywozowych lub wywozowych w rozumieniu art. 217 kodeksu

celnego zostało dokonane przed powiadomieniem dłużnika o tej kwocie, o ile przestrzegane są zasady skuteczności i równoważności.

W przedmiocie pytania piątego

37 Odnośnie do pytania dotyczącego konsekwencji braku zaksięgowania długu celnego przed powiadomieniem zobowiązanego do zapłaty o wysokości tej kwoty Trybunał orzekł już, że o ile naruszenie art. 221 ust. 1 kodeksu celnego przez organy celne państwa członkowskiego może stanowić przeszkodę dla windykacji prawnie należnej kwoty długu lub dla poboru odsetek za zwłokę, to jednak naruszenie takie nie ma żadnego wpływu na istnienie tej należności (zob. w szczególności wyrok z dnia 20 października 2005 r. w sprawie C-247/04 Transport Maatschappij Traffic, Zb.Orz. s. I-9089, pkt 28).

38 Z powyższego wynika, że organy celne zachowują możliwość ponownego powiadomienia o tej kwocie przy poszanowaniu warunków przewidzianych w art. 221 ust. 1 kodeksu celnego (ww. postanowienie w sprawie Gerlach & Co., pkt 28).

39 W związku z tym na pytanie piąte należy odpowiedzieć, że art. 221 ust. 1 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, że powiadomienie o kwocie podlegających zapłacie należności celnych powinno zostać poprzedzone zaksięgowaniem tej kwoty przez organy celne państwa członkowskiego oraz że w braku zaksięgowania zgodnie z art. 217 ust. 1 kodeksu celnego kwota ta nie może zostać pobrana przez organy celne, które zachowują jednak możliwość ponownego powiadomienia o niej, przy poszano-

waniu warunków przewidzianych w art. 221 ust. 1 kodeksu celnego i przepisów dotyczących przedawnienia obowiązujących w chwili, w której powstał dług celny.

W przedmiocie pytania szóstego

40 Trybunał orzekł już, że kwota należności przywozowych lub wywozowych jest „prawnie należna" w rozumieniu art. 236 ust. 1 akapit pierwszy kodeksu celnego nawet wówczas, gdy dłużnik nie został o niej powiadomiony zgodnie z art. 221 ust. 1 tego kodeksu (ww. wyrok w sprawie Transport Maatschappij Traffic, pkt 29).

41 Wnioski te zachowują swą ważność również w sytuacji, gdy pomimo że kwota tych należności została zakomunikowana zobowiązanemu do jej zapłaty, to jednak powiadomienie to nie zostało poprzedzone zaksięgowaniem tej kwoty.

42 W takim przypadku, tak jak to zostało wskazane w pkt 39 niniejszego wyroku, organy celne zachowują możliwość ponownego powiadomienia o tej kwocie, przy poszanowaniu warunków przewidzianych w art. 221 ust. 1 kodeksu celnego i przepisów dotyczących przedawnienia obowiązujących w chwili, w której powstał dług celny.

43 Niemniej jednak skoro powiadomienie takie nie jest już możliwe na skutek tego, że termin ustalony w art. 221 ust. 3 kodeksu celnego upłynął, dług celny ulega przedawnieniu, a tym samym wygasa w rozumieniu art. 233 tego kodeksu (ww. wyrok w sprawie Molenbergnatie, pkt 40, 41).

44 W takich okolicznościach zobowiązany do zapłaty zasadniczo powinien uzyskać zwrot kwot zapłaconych z tytułu rzeczonego długu celnego.

45 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem bowiem, prawo uzyskania zwrotu podatków pobranych w państwie członkowskim z naruszeniem przepisów prawa wspólnotowego jest konsekwencją i dopełnieniem praw przyznanych jednostkom przez przepisy wspólnotowe w takim kształcie, jaki nadała im wykładnia dokonana przez Trybunał. Państwo członkowskie jest zatem zobowiązane co do zasady do zwrotu podatków pobranych z naruszeniem prawa wspólnotowego (zob. w szczególności wyrok z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, Zb.Orz. s. I-2107, pkt 110 i przytoczone tam orzecznictwo).

46 W braku uregulowań wspólnotowych w przedmiocie zwrotu krajowych podatków pobranych nienależnie to do wewnętrznego porządku prawnego każdego państwa członkowskiego należy wyznaczenie właściwych sądów oraz uregulowanie procedur postępowania przed nimi, mających zapewnić ochronę praw jednostek wynikających z prawa wspólnotowego, w taki sposób aby, po pierwsze, zasady te nie były mniej korzystne od zasad dotyczących podobnych środków w prawie krajowym (zasada równoważności), a po drugie, nie czyniły one wykonywania praw przyznanych przez wspólnotowy porządek prawny praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym (zasada skuteczności) (ww. wyrok w sprawie Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, pkt 11 i przytoczone tam orzecznictwo).

47 Z uwagi na powyższe rozważania na pytanie szóste należy odpowiedzieć, że pomimo iż kwota należności przywozowych lub wywozowych jest „prawnie należna" w rozumieniu art. 236 ust. 1 akapit pierwszy kodeksu celnego chociaż dłużnik został o niej powiadomiony a kwota ta nie została uprzednio zaksięgowana zgodnie z art. 221 ust. 1 tego kodeksu, to jednak jeżeli powiadomienie takie nie jest już możliwe na skutek tego, że termin ustalony w art. 221 ust. 3 kodeksu celnego upłynął, zobowiązany do zapłaty zasadniczo powinien uzyskać zwrot tej kwoty od państwa członkowskiego, które ją pobrało.

W przedmiocie kosztów

48 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 221 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny powinien być interpretowany w ten sposób, że „zaksięgowanie" kwoty cła do pobrania, o którym mowa w tym artykule, stanowi „zaksięgowanie" owej kwoty w sposób określony w art. 217 ust. 1 tego kodeksu.**

2) **„Zaksięgowanie" w rozumieniu art. 217 ust. 1 rozporządzenia nr 2913/92 powinno być odróżniane od wpisu ustalonych należności celnych na rachunek środków własnych, o którym mowa w art. 6 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 z dnia 22 maja 2000 r. wykonującego decyzję 94/728/WE, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot. Ponieważ art. 217 rozporządzenia nr 2913/92 nie przewiduje praktycznych procedur „zaksięgowania" w rozumieniu tego przepisu ani też w związku z tym nie przewiduje żadnych minimalnych wymogów technicznych lub formalnych, zaksięgowanie to powinno być dokonane w taki sposób, aby zapewniało, że właściwe organy celne wpisują prawidłową kwotę należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych, która wynika z długu celnego, do rejestru lub ewidencjonują ją w inny, równoważny sposób, aby umożliwić między innymi, by zaksięgowanie konkretnych odnośnych kwot**

zostało ustalone w sposób dokładny również względem zobowiązanego do zapłaty.

3) **Artykuł 221 ust. 1 rozporządzenia nr 2913/92 powinien być interpretowany w ten sposób, że powiadomienie dłużnika przez organy celne, zgodnie z odpowiednią procedurą, o wysokości kwoty podlegających zapłacie należności celnych przywozowych lub wywozowych jest skuteczne jedynie w wypadku uprzedniego zaksięgowania kwoty tych należności przez wskazane organy. Państwa członkowskie nie muszą przyjmować szczególnych przepisów proceduralnych dotyczących sposobu, w jaki należy dokonać powiadomienia podmiotu zobowiązanego do uiszczenia należności celnych o kwocie należności celnych przywozowych lub wywozowych, jeżeli do tego powiadomienia można zastosować krajowe przepisy proceduralne o zakresie ogólnym, gwarantujące podmiotowi zobowiązanemu do uiszczenia należności celnych odpowiednią informację i pozwalające mu na obronę swych praw przy pełnej znajomości okoliczności sprawy.**

4) **Prawo wspólnotowe nie sprzeciwia się temu, aby sąd krajowy oparł się na domniemaniu związanym z oświadczeniem organów celnych, zgodnie z którym „zaksięgowanie" kwoty należności celnych przywozowych lub wywozowych w rozumieniu art. 217 rozporządzenia nr 2913/92 zostało dokonane przed powiadomieniem dłużnika o tej kwocie, o ile przestrzegane są zasady skuteczności i równoważności.**

5) **Artykuł 221 ust. 1 rozporządzenia nr 2913/92 należy interpretować w ten sposób, że powiadomienie o kwocie podlegających zapłacie należności celnych powinno zostać poprzedzone zaksięgowaniem tej kwoty przez organy celne państwa członkowskiego oraz że w braku zaksięgowania zgodnie z art. 217 ust. 1 rozporządzenia nr 2913/92 kwota ta nie może zostać pobrana przez organy celne, które zachowują jednak możliwość ponownego powiadomienia o niej, przy poszanowaniu warunków przewidzianych w art. 221 ust. 1 rozporządzenia nr 2913/92 i przepisów dotyczących przedawnienia obowiązujących w chwili, w której powstał dług celny.**

6) Pomimo iż kwota należności przywozowych lub wywozowych jest „prawnie należna" w rozumieniu art. 236 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2913/92 chociaż zobowiązany do zapłaty został o niej powiadomiony, a kwota ta nie została uprzednio zaksięgowana zgodnie z art. 221 ust. 1 tego rozporządzenia, to jednak jeżeli powiadomienie takie nie jest już możliwe na skutek tego, że termin ustalony w art. 221 ust. 3 rzeczonego rozporządzenia upłynął, zobowiązany do zapłaty zasadniczo powinien uzyskać zwrot tej kwoty od państwa członkowskiego, które ją pobrało.

Podpisy